

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2025. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.103>

УДК 657.6:336.2]:334.72

*Н. Ю. Татенко,
аспірант кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9713-5977>*

КОМПАРАТИВІСТИКА АУДИТІВ ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВ: АУДИТУ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ПОДАТКОВОГО АУДИТУ

*N. Tatenko,
PhD student of the Department of Financial Analysis and Audit,
State University of Trade and Economics*

COMPARATIVE ANALYSIS OF AUDITS OF LARGE UNDERTAKINGS: TAXATION AUDIT AND TAX AUDIT

У статті наведений компаративний аналіз аудиту оподаткування та податкового аудиту великих підприємств. Зокрема зазначено про відсутність дефініцій «аудит оподаткування» та «податковий аудит» в чинній нормативно правовій базі України. В той же час, наведено та структуровано нормативно-правову базу, що регулює проведення податкового аудиту великих підприємств, на відміну від аудиту оподаткування, що не згадується у жодному законодавчому

акті України. Обґрунтовано, що оскільки більшість великих підприємств є великими платниками, норми законодавства для великих платників застосовуються і для великих підприємств. В дослідженні охарактеризовано концептуальну відмінність аудиту оподаткування і податкового аудиту великих підприємств: суб'єктами проведення першого напряму є незалежні аудитори, а другого – працівники державних податкових органів. Також доведено, що аудит оподаткування і податковий аудит концептуально відрізняються і метою. Крім того, у статті у вигляді таблиці наведені інші результати компаративістики досліджуваних напрямів: обов'язковості проведення, наявності договірних відносин, результатів аудиту/діяльності, встановленні суттєвості, наявності оплати за аудит, обов'язковості надання документів, наявності штрафних санкцій, тощо. Закцентовано, що крім відмінностей, досліджувані види аудиту для великих підприємств мають і спільні ознаки, такі як об'єкт, можливість запрошувати консультації з податкових питань, а також їх проведення в інтересах суспільства. В статті підсумовано, що враховуючи більшу кількість відмінних ознак, аудит оподаткування та податковий аудит великих підприємств варто вважати різними напрямами. В якості вдосконалення, запропоновано законодавчо виокремити аудит оподаткування і податковий аудит, шляхом наведення визначення таких понять в Законі України № 2258-VIII від 21.12.2017 «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та в Податковому кодексі України. Також запропоновано затвердити нормативно-правову базу для аудиту оподаткування в частині методики та контролю якості його проведення.

The research presents a comparative analysis of taxation audit and tax audit of large undertakings. In particular, it is noted that there are no definitions of "taxation audit" and "tax audit" in the current regulatory framework of Ukraine. At the same time, the regulatory framework governing the conduct of tax audits of large undertakings is presented and structured, in contrast to taxation audit, which is not

mentioned in any legislative act of Ukraine. It is substantiated that since most large undertakings are large taxpayers, the legislative norms for large taxpayers apply to large undertakings as well. The research characterizes the conceptual difference between taxation audit and tax audit of large undertakings: the subjects of the former are independent auditors, while the latter are conducted by employees of state tax authorities. It is also proven that taxation audit and tax audit are conceptually different in their objectives. In addition, the research presents other results of comparativistics of the studied areas in the form of a table: the mandatory nature of the audit, the presence of contractual relations, the results of the audit/activity, the establishment of materiality, the presence of payment for the audit, the mandatory provision of documents, the presence of penalties, etc. It is emphasized that in addition to the differences, the studied types of audits for large undertakings also have common features, such as the object, the possibility of consulting on tax issues, and their conduct in the public interest. The article concludes that given the greater number of distinctive features, taxation audit and tax audit of large undertakings should be considered different areas. As an improvement, it is proposed to legislatively distinguish between taxation audit and tax audit by defining these concepts in the Law of Ukraine No. 2258-VIII dated 21.12.2017 "On audit of financial statements and auditing activities" and in the Tax Code of Ukraine. It is also proposed to approve the regulatory framework for taxation audit in terms of methodology and quality control of its conduct.

Ключові слова: аудит оподаткування, податковий аудит, великі підприємства, великі платники податків, податкові органи, незалежні аудитори, Податковий кодекс України (ПКУ), концептуальна відмінність.

Keywords: taxation audit, tax audit, large undertakings (enterprises), large taxpayers, tax authorities, independent auditors, Tax Code of Ukraine (TCU), conceptual distinction.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасних економічних реаліях, крім класичного аудиту фінансової звітності, існують різні напрями аудиту. Деякі з них спрямовані на ідентифікацію шахрайських схем, оцінку коректності застосування облікової політики, наявності податкових ризиків, тощо. Враховуючи постійні законодавчі нововведення в оподаткуванні, а також постійно змінні підходи до трактування його окремих норм з боку податкових органів, напрям визначення податкових ризиків є досить затребуваним, особливо для великих підприємств, де існують великі обороти. Водночас, для правильного визначення податкових ризиків, необхідно розуміти концептуальну сутність аудиту оподаткування. Аудит оподаткування не є виокремленим чітким напрямом, внаслідок чого його часто ототожнюють з податковим аудитом, що в наукових та практичних дослідженнях призводить до відсутності єдиного підходу у розумінні цих дефініцій. Саме тому першу чергу необхідно дослідити концептуальне походження понять, щоб стверджувати про їх спільність чи відмінність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях проблематику аудиту оподаткування та податкового аудиту розглядали такі вчені як Назарова К. О. [6; 7], Гордополов В. Ю., Татенко М. Ю. [24], Назаренко І. М. [5], Михальчишина Л. Г. [7], Гоцуляк В. Д. [6], Гай О. М., Кононенко Л. В., Черновол О. М. [1], Краєвський В. М., Костенко О. М., Скорик М. О. [4], Клим Н. М., Мужевич Н. В., Грицак О. С. [2] та ін. Проте дослідження аудиту оподаткування та податкового аудиту саме великих підприємств фактично не проводились.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) полягає у порівнянні аудиту оподаткування та податкового аудиту великих підприємств, а також в обґрунтуванні їх концептуальної відмінності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудит оподаткування та податковий аудит, незважаючи на застосування цих дефініцій у дослідженнях, не містять чітких законодавчих визначень. Це один з недоліків, що спричинив формування різних підходів до розуміння аудиту оподаткування та податкового аудиту.

Поняття «аудит оподаткування» не зустрічається в законодавчому контексті, на відміну від податкового аудиту [9]. Так, в Наказі Державної податкової служби (далі – ДПС) № 470 від 04.09.2020 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів Державної податкової служби України при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків» зазначається про взаємодію підрозділів департаменту податкового аудиту ДПС [16]. Як і в Наказі № 470, так і в інших, для прикладу, в Наказах ДПС № 231 від 18.03.2024 «Методика проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати інших податків і зборів, контроль за справлянням яких покладено на податкові органи», № 445 від 09.06.2023 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на прибуток», № 446 від 09.06.2023 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на додану вартість», № 322 від 04.05.2023 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та військового збору» зазначено, що податкові органи використовують програмне забезпечення «Податковий аудит», де фіксуються результати перевірки платників податків [10 – 12]. Більш того, на офіційному сайті ДПС існує окрема веб-сторінка «Податковий аудит», а також Хартія податкового аудиту, мета якої полягає у забезпеченні транспарентності у взаємовідносинах підрозділів податкового аудиту ДПС та її територіальних підрозділів (далі – підрозділи

податкового аудиту) з платниками податків під час організації, проведення та реалізації матеріалів перевірок. Фактично ДПС використовує поняття «податковий аудит» для своїх видів перевіркової діяльності [3; 25].

Для великих підприємств не передбачено якоїсь окремої методики аудиту оподаткування та податкового аудиту. Однак варто зазначити, що податкове законодавство в своїх положеннях розглядає саме великих платників, а не великі підприємства. Беручи до уваги, що більшість великих підприємств є великими платниками, то положення податкового законодавства в частині великих платників в більшості випадків є релевантними і для великих підприємств (табл. 1).

Таблиця 1. Основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність податкових органів при проведенні податкового аудиту великих платників податків

№	Нормативно-правовий акт	З якою метою розроблений
1.	Податковий кодекс України	для регулювання окремих питань щодо проведення податкового аудиту великих платників
2.	Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1204 «Про затвердження Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків»	для визначення форми та порядку надіслання (вручення) контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків.
3.	Наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2011 № 1393 «Про затвердження Порядку надання документів великого платника податків в електронній формі»	для визначення принципів організації надання документів (інформації) в електронній формі великими платниками податків до контролюючих органів, а також формат і структуру таких документів при проведенні документальної перевірки.

№	Нормативно-правовий акт	З якою метою розроблений
4.	Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 № 727 «Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків»	для застосування посадовими особами контролюючих органів при оформленні результатів документальних перевірок платників податків з питань дотримання податкового та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.
5.	Наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2015 № 524 «Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків»	для розкриття єдиного підходу до формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків (далі - план-графік).
6.	Наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2017 № 299 «Про затвердження форми запиту контролюючого органу на проведення зустрічної звірки»	для затвердження форми запиту на проведення зустрічної звірки
7.	Наказ Міністерства фінансів України від 10.02.2016 № 40 «Про затвердження Порядку скасування штрафних (фінансових) санкцій, нарахованих на суму податкового зобов'язання, яку платник податків сплатив без оскарження податкового повідомлення-рішення»	для визначення послідовності дій платників податків і контролюючих органів при скасуванні штрафних (фінансових) санкцій, нарахованих на суму визначеного контролюючим органом податкового зобов'язання, яку платник податків сплатив без оскарження податкового повідомлення-рішення.
8.	Наказ Міністерства фінансів України від 20.11.2015 № 1040 «Про затвердження Порядку подання платником податків заяви про проведення документальної невиїзної позапланової електронної перевірки та прийняття рішення контролюючим органом про проведення такої перевірки»	для затвердження порядку подання заяви по проведення перевірки

№	Нормативно-правовий акт	З якою метою розроблений
9.	Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 р. № 805 «Про затвердження Порядку координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю»	для визначення механізму координації одночасного проведення документальних планових перевірок контролюючими органами та планових виїзних ревізій органами державного фінансового контролю.
10.	Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2010 № 1232 «Про затвердження Порядку проведення контролюючими органами зустрічних звірок»	для визначення механізму проведення контролюючими органами зустрічних звірок.
11.	Наказ Державної податкової служби України від 18.03.2024 № 231 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати інших податків і зборів, контроль за справлянням яких покладено на податкові органи»	для здійснення контрольно-перевірочних заходів платників податків - юридичних осіб, передбачених для посадових осіб податкових органів при приведенні документальних перевірок, на предмет дотримання платниками податків загальних положень податкового законодавства та іншого законодавства України,
12.	Наказ Державної податкової служби України від 09.06.2023 № 444 «Про затвердження Методики проведення перевірки загальних положень податкового та іншого законодавства України, контроль за дотриманням якого покладено на податкові органи»	для закріплення єдиних методологічних підходів до організації та здійснення контрольно-перевірочних заходів, передбачених для посадових осіб податкових органів, на предмет дотримання платниками податків - юридичними особами загальних положень податкового законодавства та іншого законодавства України, контроль за дотриманням якого покладено на податкові органи.

№	Нормативно-правовий акт	З якою метою розроблений
13.	Наказ Державної податкової служби України від 09.06.2023 № 445 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на прибуток»	для належної організації контрольно-перевірочних заходів платників податків - юридичних осіб щодо податку на прибуток, їх відокремлених підрозділів та нерезидентів, які розпочали господарську діяльність через своє постійне представництво.
14.	Наказ Державної податкової служби України від 09.06.2023 № 446 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на додану вартість»	для належної організації контрольно-перевірочних заходів осіб щодо податку на додану вартість, які зареєстровані або підлягають реєстрації як платники податку на додану вартість (далі - платники податків).
15.	Наказ Державної податкової служби України від 04.05.2023 № 322 «Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та військового збору»	для належної організації контрольно-перевірочних заходів платників податків - податкових агентів.
16.	Наказ Державної податкової служби України від 29.01.2020 № 47 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації та проведення контролюючими органами зустрічних звірок, обміну податковою інформацією при здійсненні податкового контролю»	для впровадження єдиного порядку організації роботи з обміну та опрацювання податкової інформації при здійсненні податкового контролю, направлення запитів на надання інформації для проведення зустрічних звірок.
17.	Наказ Державної податкової служби України від 04.09.2020 № 470 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів Державної податкової служби України при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків»	для застосування посадовими особами ДПС та її територіальних органів при організації, проведенні та реалізації матеріалів документальних перевірок платників податків з питань дотримання податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на органи ДПС.

*джерело: систематизовано за даними [8; 10 – 23]

Дані таблиці 1 свідчать, що законодавство в сфері податкового аудиту є більш розкритим, ніж законодавство в частині аудиту оподаткування. Значною перевагою є розроблена рекомендаційна методика податкового аудиту в розрізі окремих податків. Враховуючи відсутність подібного законодавства щодо аудиту оподаткування, незалежні аудитори для своєї роботи можуть використовувати окремі норми чи методики, передбачені для податкового аудиту.

Аудит оподаткування та податковий аудит для великих підприємств є концептуально різними напрямками. По-перше, аудит оподаткування проводять незалежні аудитори, в той час як податковий аудит здійснюється підрозділами ДПС. По-друге, мета аудиту оподаткування і податкового аудиту є різною: перший напрям має забезпечити виявлення суттєвих порушень на великих підприємствах і надати рекомендації щодо їх правильного усунення. Тобто при проведенні такого виду перевірки аудитори не можуть застосувати штрафні санкції. На противагу аудиту оподаткування, метою податкового аудиту є визначити ризикових платників податку, які потенційно можуть не дотримуватись законодавчих норм, а наступним етапом – виявити правопорушення та нарахувати штрафні санкції, якщо компанія не повністю нарахувала і сплатила свої податкові зобов'язання (рис.1).

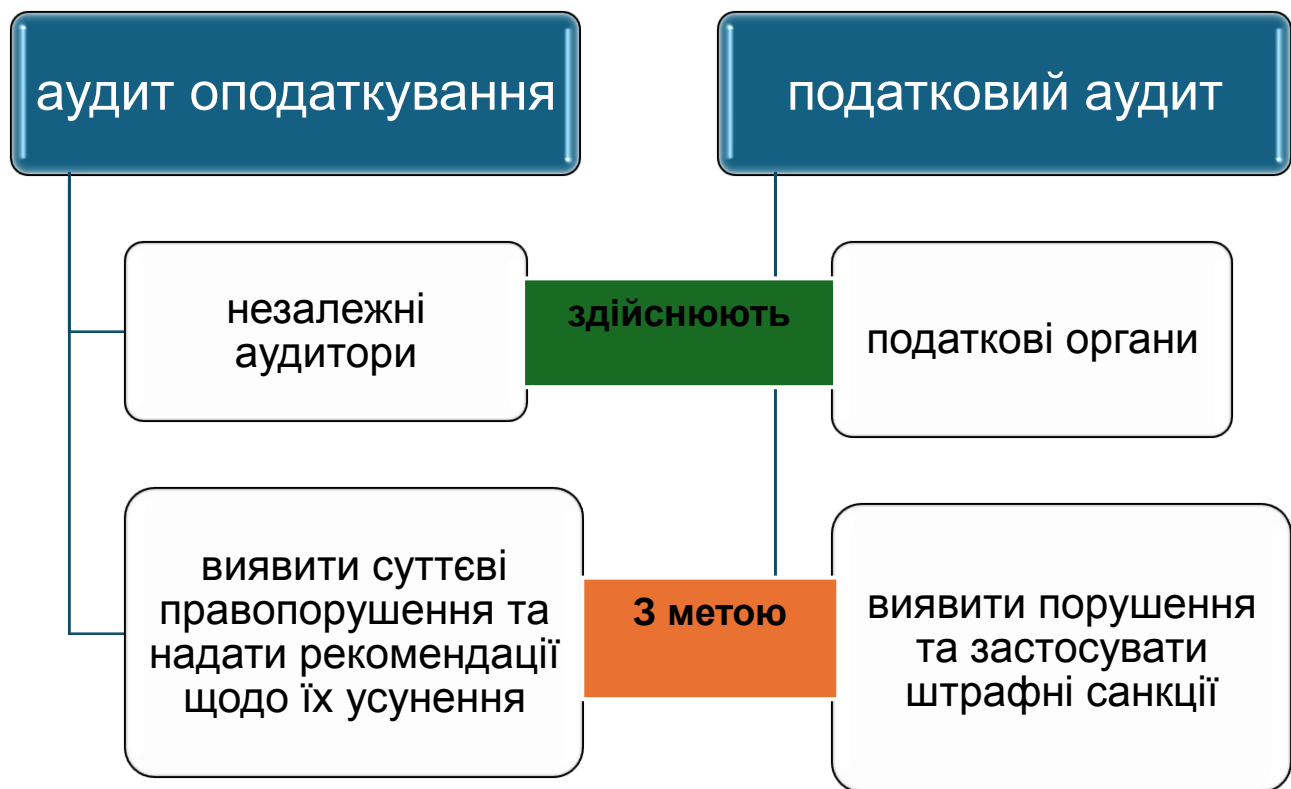

Рис. 1. Концептуальна відмінність аудиту оподаткування та податкового аудиту великих підприємств

Джерело: власна розробка автора

Дані рис. 1. підтверджують концептуальну відмінність досліджуваних понять, при чому це стосується не лише великих підприємств.

Крім зазначених концептуальних відмінностей, аудит оподаткування та податковий аудит можливо виокремити за іншими ознаками (табл.2)

**Таблиця 2. Імперативні відмінності аудиту оподаткування і
податкового аудиту великих підприємств**

№	Ознака	АУДИТ	
		оподаткування	податковий
1.	Обов'язковість проведення	може бути обов'язковим (наприклад, для великих підприємств), або ініціативним.	є обов'язковим у випадках, передбачених законодавством
2.	Наявність договірних відносин	договірні умови є обов'язковими	договірні відносини відсутні
3.	Результати аудиту	надається у вигляді податкового меморандуму або як додатку до аудиторського звіту	надається у вигляді акту перевірки та податкового повідомлення-рішення (за наявності штрафних санкцій)
4.	Результати діяльності	контролюють партнери з податкового відділу	контролює Міністр фінансів України
5.	Встановлення суттєвості	встановлюється партнерами аудиторської фірми	суттєвість не встановлюється
6.	Наявність оплати за аудит	проводиться як правило, на платній основі	підприємство не платить за проведення такого аудиту
7.	Штрафні санкції і пеня	відсутні, навіть за наявності порушень	наявні у разі порушень (недоутримання чи недосплати податку)
8.	Обов'язковість надання документів	може не надаватись за рішенням суб'єкта господарювання	є обов'язковою на вимоги податкових органів

Джерело: власна розробка автора

Наведені відмінності в таблиці 2 не є обмеженими, проте саме вони підкреслюють відмінності аудиту оподаткування та податкового аудиту. В той же час, податковий аудит і аудит оподаткування великих підприємств мають спільні риси. Так, об'єктом таких видів аудиту є сама компанія, її бухгалтерська і податкова звітність. Як і при податковому аудиті, так і аудиті оподаткування, суб'єкт господарювання може запрошувати консультації з окремих питань

податкового законодавства. Також спільною ознакою є те, що незалежні аудитори та податкові інспектори діють в інтересах суспільства. Так, інвесторів та інших зацікавлених осіб, які є власниками чи потенційними покупцями бізнесу, цікавить інформація про податкові ризики та взаємовідносини з податковими органами великого підприємства, які недаремно відносяться до таких, що становлять суспільний інтерес (рис.2).

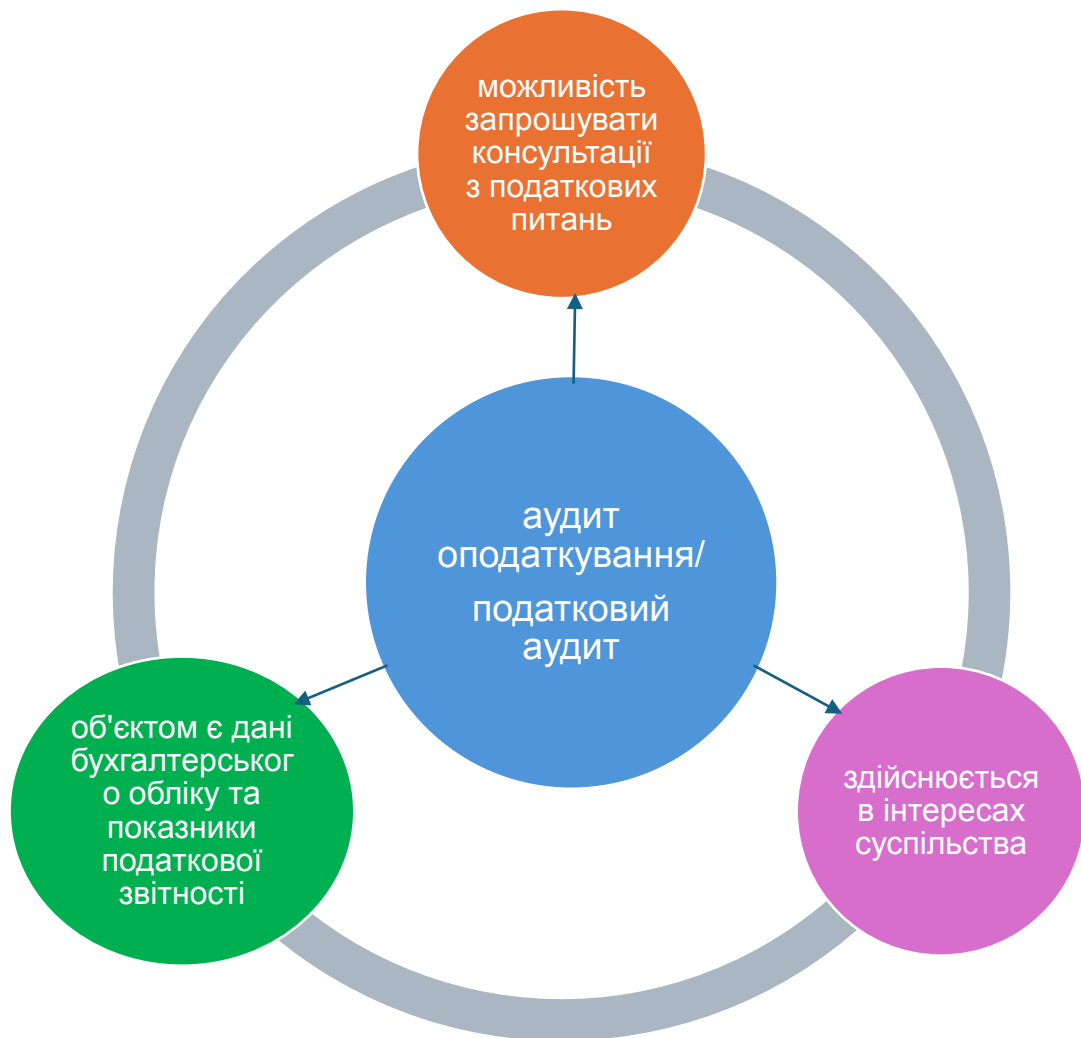

Рис. 2. Спільні ознаки аудиту оподаткування та податкового аудиту великих підприємств

Джерело: власна розробка автора

Дані рисунку 2 і таблиці 2 дають підставу стверджувати, що аудит оподаткування і податковий аудит має більше відмінних, ніж спільних ознак, а отже, досліджувані види аудиту є різними напрямками.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, аудит оподаткування та податковий аудит великих підприємств є різними напрямками. Перш за все, визначення «податковий аудит» історично закріпилося як перевірка державними податковими органами. Так, в законодавчій базі, і на сайті ДПС, діяльність з перевірки платників податків розуміється як податковий аудит. В той же час, визначення «аудит оподаткування» не використовується в законодавстві України, а також відсутні затверджені методики та практичні рекомендації щодо проведення такого виду аудиту.

Досліджувані напрями є різними концептуально: аудит оподаткування великих підприємств проводиться незалежними аудиторами, завдання якого є виявлення порушень та надання рекомендацій щодо їх усунення, в той час як податковий аудит здійснюється працівниками ДПС, завдання якого є виявити правопорушення та застосувати штрафні санкції. Аудит оподаткування та податковий аудит великих підприємств можна виокремити за обов'язковістю проведення, наявністю договірних відносин, результатами, наявністю суттєвості, оплати за аудит, наявності штрафних санкцій, обов'язковості подання документів. В той же час, аудит оподаткування і податковий аудит великих підприємств мають спільні ознаки, такі як можливість отримання консультацій, однаковим є об'єкт перевірки та здійснення діяльності в інтересах суспільства. Беручи до уваги, що відмінностей більше ніж спільних ознак, можна впевнено стверджувати, що аудит оподаткування і податковий аудит великих підприємств є окремими напрямками.

В якості вдосконалення, необхідно законодавчо виокремити аудит оподаткування/податковий аудит, давши поняттям таке визначення:

1) аудит оподаткування – це перевірка даних податкового обліку та показників податкової звітності щодо повноти нарахування, сплати податків, інших обов’язкових платежів з метою попередження правопорушень у сфері оподаткування або мінімізації наслідків вже виявлених порушень, а також формування рекомендацій щодо уникнення їх в майбутньому. Визначення варто прописати в Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

2) податковий аудит – це перевірка показників податкового обліку і звітності Державною податковою службою та її підрозділами юридичних та фізичних осіб з метою виявлення порушення чинного законодавства в частині нарахування та сплати податків, зборів, інших обов’язкових платежів, передбачених законодавством України. Прописати таке визначення можна в ПКУ, а також в нормативно-правових актах, що регулюють діяльність проведення такого аудиту.

Водночас, необхідно розробити нормативно-правову базу для аудиту оподаткування: затвердити нормативно-правові акти щодо рекомендованої методики, контролю якості та вимог до кваліфікації незалежних аудиторів для проведення такого аудиту, тощо.

Література

1. Гай О., Кононенко Л., Черновол О. Податковий аудит в умовах цифровізації: сучасний стан, проблеми, перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2023-54-16> (дата звернення: 01.02.2025).

2. Клим Н. М., Мужевич Н. В., Грицак О. С. Адаптація податкового аудиту до умов воєнного стану: організаційний та методичний аспект. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 3 (82). С. 38–46. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.038 (дата звернення: 01.02.2025).

3. Контрольно-перевірочна робота підрозділів податкового аудиту. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/podatkoviy-audit/> (дата звернення: 01.02.2025).

4. Краєвський В. М., Костенко О. М., Скорик М. О. Податковий аудит: зміст і дуальна функція обліку як об'єкта та засоба. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 24. С. 123–128. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.21> (дата звернення: 01.02.2025).

5. Назаренко І. Аудит оподаткування - послуга аудиторських фірм: особливості, актуальність та характеристика. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-149> (дата звернення: 01.02.2025).

6. Назарова К. О., Гоцуляк В. Д. Податковий аудит: еволюція, тренди, концептуальні вектори розвитку. *Бізнес інформ*. 2018. № 8. С. 118–123. URL: <https://oaji.net/articles/2017/727-1541079482.pdf> (дата звернення: 01.02.2025).

7. Назарова К. О., Михальчишина Л. Г. Податковий аудит: зміст, інваріантність підходів та перспективи розвитку. *Облік і фінанси*. 2018. № 4 (82). С. 102–107. URL: <https://afj.org.ua/pdf/618-podatkoviy-audit-zmist-invariantnist-pidhodiv-ta-perspektivi-rozvitku.pdf> (дата звернення: 01.02.2025).

8. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

10. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати інших податків і зборів, контроль за справами яких покладено на податкові органи : Наказ ДПС України від 18.03.2024 № 231. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0231912-24#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

11. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на додану вартість: Наказ ДПС України від 09.06.2023 р. № 446. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovе-zakonodavstvo/nakazi/78241.html> (дата звернення: 01.02.2025).

12. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та військового збору : Наказ ДПС України від 04.05.2023 № 322. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/dpa2525> (дата звернення: 01.02.2025).

13. Про затвердження Методики проведення перевірки достовірності, повноти нарахування та сплати податку на прибуток : Наказ ДПС України від 09.06.2023 р. № 445. URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovе-zakonodavstvo/nakazi/78241.html> (дата звернення: 01.02.2025).

14. Про затвердження Методики проведення перевірки загальних положень податкового та іншого законодавства України, контроль за дотриманням якого покладено на податкові органи : Наказ ДПС України від 09.06.2023 № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444912-23#n12> (дата звернення: 01.02.2025).

15. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації та проведення контролюючими органами зустрічних звірок, обміну податковою інформацією при здійсненні податкового контролю : Наказ ДПС України від 29.01.2020 № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0047912-20#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

16. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів Державної податкової служби України при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків: Наказ ДПС України від 04.09.2020 № 470. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0470912-20#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

17. Про затвердження Порядку надання документів великого платника податків в електронній формі: Наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2011 № 1393. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-12#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

18. Про затвердження Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0124-16#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

19. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків - юридичними особами та їх відокремленими підрозділами: Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 № 727. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

20. Про затвердження Порядку подання платником податків заяви про проведення документальної невиїзної позапланової електронної перевірки та прийняття рішення контролюючим органом про проведення такої перевірки: Наказ Міністерства фінансів України від 20.11.2015 № 1040. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-15#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

21. Про затвердження Порядку скасування штрафних (фінансових) санкцій, нарахованих на суму податкового зобов'язання, яку платник податків сплатив без оскарження податкового повідомлення-рішення: Наказ Міністерства фінансів України від 10.02.2016 № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0300-16#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

22. Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків: Наказ Міністерства

фінансів України від 02.06.2015 № 524. 2022 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

23. Про затвердження форми запиту контролюючого органу на проведення зустрічної звірки: Наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2017 № 299. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0370-17#Text> (дата звернення: 01.02.2025).

24. Татенко М. Ю., Гордополов В. Ю. Аудит оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємств агробізнесу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. № 2 (82). URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-2-9693> (дата звернення: 01.02.2025).

25. Хартія податкового аудиту Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/podatkoviy-audit/nakazi/print-76074.html> (дата звернення: 01.02.2025).

References

1. Haj, O., Kononenko, L. and Chernovol, O. (2023), “Tax audit in the context of digitalization: current state, problems, prospects”, *Economy and society*, [Online], vol. 54. <https://doi.org/10.32782/2023-54-16>.

2. Klym, N., Muzhevych, N. and Hrytsak, O. (2023), “Adaptation of tax audit to the conditions of martial law: organisational and methodological aspect”, *Galician Economic Bulletin* [Online], vol. 3 (82), pp. 38–46. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.21>.

3. The official site of State Tax Service of Ukraine (2025), “Control and verification work of tax audit departments”, available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/podatkoviy-audit/> (Accessed 1 February 2025).

4. Kraevskyi, V., Kostenko, O. and Skoryk M. (2022), “Tax audit: content and dual function of accounting as an object and a means”, *Entrepreneurship and*

innovation [Online], vol. 24, pp. 123 – 128. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.21> (Accessed 01 February 2025).

5. Nazarenko, I. (2024), “Tax audit is a service of audit firms: features, relevance and characteristics”, *Economy and society*, [Online], vol. 62. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-149>.

6. Nazarova, K.O. and Gotsulyak, V.D. (2018), “Tax audit: evolution, trends, conceptual vectors of development”, *Business inform*, [Online], vol. 8, pp. 118-123, available at: <https://oaji.net/articles/2017/727-1541079482.pdf> (Accessed 1 February 2025).

7. Nazarova, K.O. and Mikhalchyshina, L.G. (2018), “Tax audit: content, invariance of approaches and perspective of development”, *Accounting and Finance*, [Online], vol. 4 (82), pp. 102-107, available at: <https://afj.org.ua/pdf/618-podatkoviy-audit-zmist-invariantnist-pidhodiv-ta-perspektivi-rozvitku.pdf> (Accessed 1 February 2025).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), “Tax Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 1 February 2025).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On the audit of financial statements and audit activities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (Accessed 1 February 2025).

10. The State Tax Service of Ukraine (2024), Order “On approval of the methodology for verification of accuracy, completeness of calculation and payment of other taxes and fees, control over collection of which is vested in tax authorities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0231912-24#Text> (Accessed 1 February 2025).

11. The State Tax Service of Ukraine (2023), Order “On approval of the methodology for auditing the accuracy, completeness and payment of value added tax”, available at: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/78241.html> (Accessed 1 February 2025).

12. The State Tax Service of Ukraine (2023), Order “On approval of the methodology for verification of accuracy, completeness of calculation and payment of

personal income tax, unified social tax and military duty”, available at: <https://ips.ligazakon.net/document/dpa2525> (Accessed 1 February 2025).

13. The State Tax Service of Ukraine (2023), Order “On approval of the methodology for auditing the accuracy, completeness and payment of corporate income tax”, available at: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/nakazi/78241.html> (Accessed 1 February 2025).

14. The State Tax Service of Ukraine (2023), Order “On approval of the methodology for inspection of general provisions of tax and other legislation of Ukraine, control over compliance with which is vested in tax authorities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444912-23#n12> (Accessed 1 February 2025).

15. The State Tax Service of Ukraine (2020), Order “On approval of the methodological recommendations on organization and conduct of cross-checks by controlling authorities and exchange of tax information in the course of tax control”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0047912-20#Text> (Accessed 1 February 2025).

16. The State Tax Service of Ukraine (2020), Order “On approval of methodological recommendations on the procedure for interaction between units of the State Tax Service of Ukraine in the organization, conduct, and implementation of taxpayer audit materials”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0470912-20#Text> (Accessed 1 February 2025).

17. The Ministry of Finance of Ukraine (2011), Order “On approval of the procedure for providing documents of a large taxpayer in electronic form”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-12#Text> (Accessed 1 February 2025).

18. The Ministry of Finance of Ukraine (2015), Order “On approval of the procedure for sending tax decision notices to taxpayers by controlling authorities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0124-16#Text> (Accessed 1 February 2025).

19. The Ministry of Finance of Ukraine (2015), Order “On approval of the procedure for processing the results of documentary inspections of compliance with

the legislation of Ukraine on state customs, tax, currency and other legislation by taxpayers - legal entities and their separate subdivisions”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15#Text> (Accessed 1 February 2025).

20. The Ministry of Finance of Ukraine (2015), Order “On approval of the procedure for submission by a taxpayer of an application for conducting a documentary offsite unscheduled electronic audit and for the supervisory authority to make a decision on conducting such an audit”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-15#Text> (Accessed 1 February 2025).

21. The Ministry of Finance of Ukraine (2016), Order “On approval of the procedure for cancellation of penalties (financial) sanctions accrued on the amount of tax liability paid by a taxpayer without appealing a tax notice”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0300-16#Text> (Accessed 1 February 2025).

22. The Ministry of Finance of Ukraine (2015), Order “On approval of the procedure for formation of the schedule for documentary scheduled tax audits of taxpayers”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text> (Accessed 1 February 2025).

23. The Ministry of Finance of Ukraine (2017), Order “On approval of the form of the request of the controlling authority for counter reconciliation”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0370-17#Text> (Accessed 1 February 2025).

24. Tatenko, M.Y. and Gordopolov, V.Y. (2024), “Audit of taxation of foreign economic activity of agribusiness enterprises”, International scientific journal “Internauka”. Series: “Economic Sciences”, [Online], vol. 2 (82). <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-2-9693>.

25. The official site of State Tax Service of Ukraine (2025), “Charter of tax audit of the State Tax Service of Ukraine”, available at: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/podatkoviy-audit/nakazi/print-76074.html> (Accessed 1 February 2025).

Стаття надійшла до редакції 04.01.2025 р.